

УДК 619:616.993.192.6

© 2011

Курман А.Ф., кандидат біологічних наук
Полтавська державна аграрна академія

Мокрий Ю.О., молодший науковий співробітник,
Грубіч П.Ю., кандидат ветеринарних наук, науковий співробітник,
Лепета Л.В., науковий співробітник

Полтавська дослідна станція ІВМ НААН України

ЕПІЗООТОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ БАБЕЗІОЗУ СОБАК У м. ПОЛТАВА

Рецензент – кандидат біологічних наук О.О. Гавшін

Проведено епізоотологічний моніторинг бабезіозу собак у місті Полтава за 2007–2010 роки. Вивчено сезонну динаміку бабезіозу та сприйнятливості собак до хвороби за породою, статтю, віком. Для цього було проаналізовано 2170 випадків бабезіозу у собак в м. Полтава. Визначено, що самці хворіють бабезіозом частіше, ніж самки, собаки від 1 до 5 років більш сприйнятливі до захворювання. Більшість звернень у клініки щодо даної інвазії були навесні (квітень – травень) та восени (вересень – жовтень), а собаки порід німецька вівчарка та ротвейлер хворіли частіше.

Ключові слова: бабезіоз, епізоотологічний моніторинг, собака, порода, стать, вік.

Постановка проблеми. Бабезіоз собак є актуальною проблемою у м. Полтава. Він спричиняє значні збитки власникам собак, що виникають при витратах на лікування та профілактику захворювання у собаки. Проявляється бабезіоз у теплу пору року й переноситься іксодовими кліщами.

Збудником бабезіозу собак у Полтаві є протозооз *Babesia canis*, основними переносниками – іксодові кліщі родів *Ixodes* та *Dermacentor* [2, 3].

Вивчення епізоотології бабезіозу на певній території дає можливість ефективніше прогнозувати й розробляти заходи боротьби з хворобою в даній місцевості.

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми. Бабезіоз – протозоонозне сезонне захворювання, піки прояву якого спостерігаються навесні та восени, що пов'язано з біологічними особливостями кліщів-переносників бабезіозу.

Територія України – епізоотичний осередок бабезіозу собак: хвороба зустрічається в 18 із 24 областей України та в Автономній Республіці Крим. Вільні від даної інвазії території шести областей – Вінницької, Кіровоградської, Миколаївської, Запорізької, Херсонської та Одеської [3].

Розширення меж епізоотичних джерел бабезі-

зу в Україні обумовлено зростанням популяції кліщів, інвазованих бабезіями.

Міжнародна організація охорони дикої природи (Wildlife Conservation Society) у своїй доповіді «The Deadly Dozen: Wildlife Diseases in the Age of Climate Change» (Смертельна дюжина. Інфекції в епоху зміни клімату) віднесла бабезіоз до 12 хвороб, що стають все більш небезпечними у результаті процесу глобального потепління [4]. Дані «Федерального центра охорони здоров'я животних» (ФГУ «ВНИИЗЖ» РФ) свідчать, що серед особливо небезпечних хвороб тварин багатьох країн Північної Африки і Середньої Азії бабезіоз посідає помітне місце [1].

Мета і завдання досліджень. Метою наших досліджень було провести епізоотичний моніторинг бабезіозу собак, а саме вивчити сезони прояву та породну, статеву й вікову належність хворих собак на території м. Полтава за 2007–2010 роки.

Матеріали і методи досліджень. Дані для моніторингу бабезіозу на території люб'язно надані закладами ветеринарної медицини всіх форм власності, які проводять ветеринарне обслуговування в м. Полтаві.

Результати досліджень. Було проведено статистичні дослідження рівня захворюваності на бабезіоз собак відповідно до сезону прояву, породної, вікової та статевієї приналежності тварин за 2007–2010 роки. Всього за даний період було проаналізовано 2170 випадків бабезіозу в собак: із них частка хворих самців становила 1225 (56,5 %), самок – 945 голови (43,5 %).

У віковому розрізі домінувала група 1–5 років – 1541 випадок (71 %). Тварини старше п'яти років хворіли у 20 % випадків, 9 % випадків склали тварини віком до року.

На місяць березень кількість зареєстрованих випадків припадає до 16 % (347 хворих), а пік захворюваності у весняний період настає у квітні – 29 % (629 випадків) і травні – 23,7 % (514 ви-

падків). У літній період хвороба проявлялася значно менше: у червні – 7 % (152 випадки), в липні й серпні – 0,7 та 1 % (15 та 22 випадків відповідно).

Восени активність прояву хвороби знову підвищується, й осінній пік враження даною інвазією припадає на вересень (14,5 % – 315 хворих) та жовтень (8,1 % – 176 хворих тварин).

За зазначений період у м. Полтава найбільше захворювань на бабезіоз було виявлено в собак породи німецька вівчарка – 391 випадок (18 %) та ротвейлер – 189 випадків (8,7 %). Окрім того значна кількість випадків бабезіозу зустрічалася у собак порід пекінес (5,5 %), середньоазіатська вівчарка (3,2 %), кавказька вівчарка (3,5 %), кокер-спанієль (3,8 %), пудель (3,6 %). Решта випадків припадали на собак інших порід, а також безпородних.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Дудникова Н.С. Краткий обзор эпизоотической ситуации в странах Северной Африки и Средней Азии по особо опасным болезням животных за 2007 год / Н.С. Дудникова, О.Н. Петрова // «Федеральный центр охраны здоровья животных» (ФГУ «ВНИИЗЖ»). – Владимир, 2008. – С. 10–13.
2. Іксодові кліщі собак у Полтавській області / Ю.О. Мокрий, Ю.О. Приходько, О.В. Нікіфорова [та ін.] // Проблеми зооінженерії та ветеринарної

Висновки:

1. У зазначеному періоді частіше на бабезіоз хворіли самці (56,5 %), самки хворіли у 43,5 % випадків.

2. У 71 % випадків хворіли собаки віком від 1 до 5 років: захворюваність собак старше п'яти років – 20 %, до 1 року – 9 %.

3. Весняний пік захворюваності за досліджуваними роками у м. Полтава припадає на квітень (29 %) і травень (23,7 %), а на літній період лише 8,7 % випадків. Осінній пік захворюваності спостерігається у вересні (14,5 %) і жовтні (8,1 %).

4. Найбільшу кількість випадків бабезіозу собак констатували в порід німецька вівчарка (18 %) і ротвейлер (8,7). Часто хворіли на бабезіоз і собаки порід пекінес, середньоазіатська вівчарка, кавказька вівчарка, кокер-спанієль, пудель.

медицини. – Х.: ХДЗВА, 2009. – Вип. 20. – Ч. 2. – Т. 2 («Ветеринарні науки»). – 500 с.

3. Прус М.П. Бабезіоз собак (епізоотологія, патогенез та заходи боротьби): Автореф. дис. ... д-ра. вет. наук. – К., 2006. – 317 с.

4. The 12 Deadly Dozen: Wildlife-Human Diseases in the Age of Climate Change) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.wcs.org/deadly-dozen/>.